

08213002 számú Fakitermelő megnevezésű szakképesítés megszerzésére irányuló szakmai képzéseket megalapozó programkövetelmény

1 A programkövetelmény, illetve az ennek alapján szervezhető szakmai képzés

- 1.1 Megnevezése: Fakitermelő
- 1.2 Ágazat megnevezése: Mezőgazdaság és erdészet ágazat
- 1.3 Besorolása a képzési területek egységes osztályozási rendszere (KEOR) szerinti kód alapján: 0821

2 A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéssel megszerezhető szakképesítés

- 2.1 Megnevezése: Fakitermelő
- 2.2 Szintjének besorolása
 - 2.2.1 Az Európai Képesítési Keretrendszer (EKKR) szerint: 3
 - 2.2.2 A Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR) szerint: 3
 - 2.2.3 A Digitális Kompetencia Keretrendszer szerint: 2

3 A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéssel megszerezhető szakképesítés és az azzal betölthető munkakör vagy végezhető tevékenység kapcsolata, összefüggése¹:

- 3.1 A szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerezhető szakképesítéshez szükséges kompetenciákkal szakmajegyzékben szereplő szakma körébe vonható munkaterület, tevékenység vagy munkakör magasabb szinten gyakorolható, vagy a szakmai képzés szakmajegyzékben szereplő szakma képzési és kimeneti követelményeiben meg nem határozott speciális szakmai ismeretek és szakmai készségek megszerzésére irányul.
- 3.2 A szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerezhető szakképesítés jogszabályban meghatározott képesítési követelmény munkakör betöltéséhez vagy tevékenység folytatásához.

A képesítési követelményt előíró jogszabály: 83/2003. (VII.16.) FVM rendelet

4 A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerezhető szakképesítéssel ellátható legjellemzőbb munkaterület, tevékenység vagy munkakör leírása:

A fakitermelő szakképesítéssel rendelkező szakember az állami és a magán erdőben az erdőgazdálkodáshoz sorolható, fakitermelési munkákhoz kapcsolódó gyakorlati feladatokat és önálló munkavégzést igénylő tevékenységeket tud elvégezni. Munkáját vállalkozóként, vagy a vállalkozó alkalmazottjaként végzi. Az erdőben előforduló, a fakitermelési munkákkal érintett leggyakoribb fa- és cserjefajokat felismeri, megkülönbözteti. A munkavégzés során önállóan

¹ A megfelelő elem kiválasztandó.

végzi a fadóntéseket, valamint a fakitermelési műveleteket, a gallyazást, a választékolást, a darabolást, a felkészítést, a készletezést. A számbavételezésben közreműködőként vesz részt. Kezeli, szereli és karbantartja a motorfűrészeket, motoros adaptereket. Munkája során a munkavédelmi, környezetvédelmi és tűzvédelmi szabályokat betartja.

5 A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéssel megszerezhető szakképesítéshez szükséges képzési tartalom szabadalmi vagy szerzői jogi oltalom alatti állása:

- 5.1 Szabadalmi vagy szerzői jogi oltalom alatt áll: -
- 5.1.1 Az oltalom típusának megjelölése: -
- 5.1.2 Nyilvántartó hatóság: -
- 5.1.3 Azonosító vagy nyilvántartásba vételi száma: -

6 A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzés megkezdéséhez szükséges bemeneti feltételek:

- 6.1 Iskolai előképzettség²:
- alapfokú iskolai végzettség
- 6.2 Szakmai előképzettség: -
- 6.3 Egészségügyi alkalmassági követelmény: szükséges
- 6.4 Szakmai gyakorlat területe és időtartama: -

7 A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzés elvégzéséhez szükséges foglalkozások minimális és maximális óraszám (Amennyiben a programkövetelmény modulszerű felépítésű, a minimális óraszám a modulonként meghatározott minimális, a maximális óraszám a modulonként meghatározott maximális óraszámok összege):

- 7.1 Minimális óraszám: 320 óra
- 7.2 Maximális óraszám: 480 óra

² A megfelelő elem kiválasztandó.

8 A szakmai követelmények leírása:

8.1 Modulszerű felépítés esetén³

8.1.1 Programkövetelmény-modul neve: Erdei fa- és cserjeismeret

8.1.1.1 Programkövetelmény-modul sorszáma: 1.

8.1.1.2 Programkövetelmény-modul tanulási eredményeinek elsajátításához szükséges foglalkozások minimális és maximális óraszama:

8.1.1.2.1 Minimális óraszám: 40

8.1.1.2.2 Maximális óraszám: 80

Sor-szám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1.	Megkülönbözteti a legfontosabb fafajokat levelük, hajtásuk, termésük alapján.	Ismeri az erdő legfontosabb fafajait.	Törekszik az újabb erdészeti fajok megismerésére.	Képes megítélni, hogy szakmája szempontjából mik a fontosabb fajok.
2.	Megkülönbözteti a legfontosabb cserjefajokat levelük, hajtásuk, termésük alapján.	Ismeri az erdő legfontosabb cserjefajait.	Törekszik az újabb erdészeti cserjék megismerésére.	Képes megítélni, hogy szakmája szempontjából mik a fontosabb cserjefajok.

8.1.2 Programkövetelmény-modul neve: Motorfűrészek és motoros adapterek szerkezete, kezelése és karbantartása

8.1.2.1 Programkövetelmény-modul sorszáma: 2.

8.1.2.2 Programkövetelmény-modul tanulási eredményeinek elsajátításához szükséges foglalkozások minimális és maximális óraszama:

8.1.2.2.1 Minimális óraszám: 40

8.1.2.2.2 Maximális óraszám: 80

Sor-szám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1.	Kezeli a motorfűrészeket.	Ismeri a motorfűrészek kezelésének szabályait.	Elkötelezett a motorfűrészekkel kapcsolatos szabályos munkavégzés mellett.	Útmutatók alapján ellenőrzi a motorfűrészek főbb szerkezeti egységeit.
2.	Kezeli a motoros adaptereket.	Ismeri a motoros adaptereket kezelésére vonatkozó előírásokat.	Elkötelezett a motoros adapterekkel kapcsolatos munkavégzés mellett.	Útmutatók alapján ellenőrzi a motoros adapterek főbb szerkezeti egységeit.

8.1.3 Programkövetelmény-modul neve: Fakitermelési ismeretek

³ Legalább két modul esetén modulonként szükséges meghatározni a tanulási eredményeket! A sablont a modulok számának függvényében további táblázatokkal ki lehet egészíteni a modulra vonatkozó információk megjelenítésével.

8.1.3.1 Programkövetelmény-modul sorszám: 3.

8.1.3.2 Programkövetelmény-modul tanulási eredményeinek elsajátításához szükséges foglalkozások minimális és maximális óraszám:

8.1.3.2.1 Minimális óraszám: 200

8.1.3.2.2 Maximális óraszám: 260

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1.	Elvégzi a különböző súlyvonalhelyzetű fák döntését.	A különböző súlyvonalhelyzetű fák döntésének szabályait.	Elkötelezett a szabályszerű fadöntés iránt.	Képes önállóan az Erdészeti Biztonsági Szabályzat (EBSZ) előírásoknak megfelelően a fadöntést elvégezni.
2.	Elvégzi a fekvő fa és az állófa gallyazását.	Ismeri a fekvő és az álló fagallyazására vonatkozó legfontosabb előírásokat.	Elkötelezett az EBSZ előírásainak megfelelő gallyazások elvégzésére.	Képes önállóan az EBSZ előírások betartásával a gallyazást elvégezni.
3.	Használja az erdei választékok szabvány előírásait, ezek alkalmazásával önállóan választékol.	Ismeri az erdei választékok szabvány előírásait, azonosítja a legfontosabb előírásokat.	Törekszik az erdei választékok szabvány előírások pontos betartására.	Az erdei választékok szabvány előírásai alapján önállóan választékol.
4.	Darabolást végez.	Tudja a darabolás legfontosabb szabályait.	Elkötelezett az EBSZ előírásainak megfelelő darabolás elvégzésére.	Képes önállóan az EBSZ előírások betartásával a darabolást elvégezni.
5.	Elvégzi a felkészítés műveleteit.	Ismeri a felkészítés műveleteit.	Törekszik a felkészítési műveletek szabályos elvégzésére.	Képes önállóan az EBSZ előírások betartásával elvégezni a felkészítés műveleteit.
6.	Készletezi a faanyagot sarangba, illetve máglyába.	Megnevezi a készletezési módokat.	Törekszik a szabályos sarang és máglya kialakítására.	Képes önállóan az EBSZ előírásainak megfelelően készletezni a faanyagot.
7.	Közreműködik a számbavételezés műveleteiben.	Érti a számbavétel jelentőségét.	A számítások elvégzése során pontos és precíz.	Önállóan kitölti a felvételi lapokat.
8.	A munkavédelmi ismeretek betartásával kezeli a motorfűrészeket és a motoros adaptereket.	Ismeri a szakmájához kötődő munka-, tűz- és környezetvédelmi alapelveket.	Szabálykövető a munka-, tűz és környezetvédelem területén.	Utasítás alapján az adott erdészeti tevékenységhez szükséges védőfelszereléseket használja.

8.1.4 Programkövetelmény-modul neve: Vállalkozási ismeretek

8.1.4.1 Programkövetelmény-modul sorszám: 4.

8.1.4.2 Programkövetelmény-modul tanulási eredményeinek elsajátításához szükséges foglalkozások minimális és maximális óraszám:

8.1.4.2.1 Minimális óraszám: 40

8.1.4.2.2 Maximális óraszám: 60

Sorszám	Készségek, képességek	Ismeretek	Elvárt viselkedésmódok, attitűdök	Önállóság és felelősség mértéke
1.	Vállalkozást indít.	Ismeri a vállalkozás indításának lépéseit, a vállalkozáshoz kapcsolódó jogszabályokat, számítástechnikai ismeretekkel rendelkezik.	Az elektronikus azonosítási szolgáltatásokat magabiztosan használja, vállalkozásának indításában szabálykövető.	Erdészeti szakmai feladatok elvégzésére önállóan alkalmas.
2.	Vállalkozását működteti.	Ismeri a vállalkozás működtetésének feladatait, a számlakitöltés lépéseit.	Nyitott a változások követésére, vállalkozása működtetésében precíz.	Vállalkozóként végzi a fakitermelés műveleteit, munkacsapatot irányít.
3.	Bizonylatot állít ki (számla, nyugta)	Ismeri a bizonylatok kötelező elemeit.	Szabálykövető a számlák kiállítása során.	Képes önállóan számlát, nyugtát kiállítani.
4.	Átutalási megbízásokat állít ki.	Ismeri a banki átutalások műveleteit.	Az átutalási bizonylatok kitöltése során pontos, precíz.	Képes önállóan a banki átutalások elvégzésére.
5.	Adatszolgáltatásokat teljesít.	Ismeri a vállalkozások működéséhez kapcsolódó adatszolgáltatásokat.	Szabálykövető az adatszolgáltatásokban.	Önállóan elvégzi a különféle adatszolgáltatásokat.

8.2 A szakmai képzés megszervezhető kizárólag távoktatásban: igen/nem⁴

9 A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéssel megszerezhető szakképesítés társadalmi-gazdasági hasznosíthatóságának bemutatása (munkaerő-piaci relevanciája):

A fakitermelő szakképesítéssel rendelkező szakember az állami és a magán erdőgazdaságokban képes a fakitermelési műveletek önálló elvégzésére vállalkozóként, vagy vállalkozó alkalmazottjaként. Az ország területének jelenleg 22%-a erdő, melynek növelése az elkövetkezendő években egyre jelentősebb lesz. A szakszerű erdőgazdálkodáshoz korszerű szakképzettséggel

⁴ A megfelelő válasz aláhúzendő.

rendelkező szakemberekre van szükség. Az erdőben lévő fák kitermelése, döntése és feldolgoása elődeink munkájának a megbecsülése, hiszen a sokszor 100 évig nevelt fák sorsa dől el rosszul, ha nem megfelelő szakképzettségű emberek végzik a fakitermelési munkákat. A rossz fadöntés a faanyag értékesítés miatt jelentős értékvesztéssel járhat, a szakértelem nélküli munkavégzés pedig rendkívül balesetveszélyes. A szakszerű választékolással pedig a faipar igényeit kell kielégíteni. A választékolás a döntést követően a fakitermelés műveletének értékét meghatározó tevékenysége.

10 A képesítő vizsga megszervezéséhez szükséges feltételek és a képesítő vizsga vizsgatevékenységeinek részletes leírása:

10.1 A képesítő vizsgára bocsátás feltétele:

A szakmai képzés követelményeinek teljesítéséről a képző intézmény által kiállított tanúsítvány.

Egyéb feltételek: -

10.2 Írásbeli vizsga

10.2.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Írásbeli vizsga

10.2.2 A vizsgatevékenység, vagy részeinek leírása:

Az írásbeli vizsga két részből tevődik össze.

a.) Az első rész a fakitermelés műveleteiből összeállított 30 db tesztfeladatot tartalmaz, amely számítógép használatát igényli. A tesztfeladatok között igaz-hamis választás, illetve egyszeres választási feladatok szerepelnek.

b.) A második rész a vállalkozási ismeretekhez kapcsolódóan árajánlat készítést és számlakiállítást foglal magába.

10.2.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 60 perc

10.2.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes képesítő vizsgán belül: 20%

10.2.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

Az első vizsgarész értékelése javítási-értékelési útmutató alapján történik. A tesztfeladatok egyenértékűek, azonos súlyarányal számítanak.

A második vizsgarész értékeléséhez javítási útmutatót kell készíteni, mely az árajánlat legfontosabb elemeit, valamint a számlakitöltés legfontosabb elemeit tartalmazza.

10.2.6 A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 41%-át elérte.

10.3 Projektfeladat

10.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése: Gyakorlati vizsga

10.3.2 A vizsgatevékenység, vagy részeinek leírása:

A vizsgarész: Felismerés

15 db állományalkotó és kísérőfaj, valamint 5 db cserjefaj felismerése képről, növénygyűjteményből levél alapján, vagy élő anyag alapján. A képeken a fa-, illetve a cserjefajok teljes alakban is bemutatathatóak a levél mellett.

B vizsgarész: Fakitermelés végrehajtása

A fadóntás helyszínét szükség szerint motoros adapter alkalmazásával előkészíti. A vizsgázó fadóntást végez, majd a döntést követően elvégzi a ledöntött fa gallyazását, választékolását, darabolását, szükség szerint felkészítését és készletezését. A feladat elvégzése után a motorfűrész karbantartja, ismerteti a karbantartás legfontosabb feladatait.

10.3.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 60 perc (A vizsgarész: 20 perc, B vizsgarész: 40 perc)

10.3.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes képesítő vizsgán belül: 80% (A vizsgarész: 20%, B vizsgarész: 60%)

10.3.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

A vizsgarész:

A kivetített, vagy növénygyűjteményen, eredeti növényanyagon rendelkezésre álló felismerési anyagból magyar névvel kell felismerni a fa- és cserjefajokat. Minden helyesen felismert faj 2,5 pontot ér. A helyesen felismert nemzetségnévért 1 pont jár, a helyesen felismert fajnévért 2 pont jár, a hibátlan helyesírással leírt fajnévért 2,5 pont jár.

B vizsgarész:

Az értékelés során az Erdészeti Biztonsági Szabályzatban leírtak betartását kell ellenőrizni. Amennyiben a vizsgázó eltér az EBSZ-ben leírtaktól, és a munkavégzést balesetveszélyesen végzi, vagy a tevékenységek közben balesetet okoz, akkor a vizsgája sikertelen.

A vizsgaszervező a vizsgafeladathoz az állomány ismeretében külön értékelő lapot és pontozási útmutatót készít, mely az alábbi szempontokat is magába foglalja a munkavégzés megkezdése előtti feladatok: munkaterület kijelölése, szükséges eszközök, szerszámok előkészítése, a biztonságos munkatevékenység feltételeinek ellenőrzése, az értékelésbe 10%-kal számít bele.

a hajk, a törési lécz és lépcső EBSZ szerinti kialakítása, az értékelésbe 30 %-kal számít bele

a munka végrehajtásának fázisai, az értékelésbe 30%-kal számít bele

gépek munka előtti ellenőrzése (műszaki, biztonsági, munkavédelmi kérdések kezelése), az értékelésbe 10%-kal számít bele.

precíz, gondos munkavégzés, az értékelésbe 5%-kal számít bele

problémahelyzetek kezelése (eszközhiány, váratlan események stb.) az értékelésbe 5%-kal számít bele

az Erdészeti Biztonsági Szabályzat maradéktalan betartása, az értékelésbe 10%-kal számít bele, de ha a vizsgázó súlyosan megsérti az EBSZ előírásokat, balesetet okoz, akkor a vizsgarész eredménye sikertelen.

10.3.6 A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 51%-át elérte.

10.4 A vizsgatevékenységek lebonyolításához szükséges személyi feltételek:

- Az írásbeli vizsga teljes időtartama alatt álljon rendelkezésre rendszergazda.
- Az erdőben végzett munkákhoz, a fakitermeléshez álljon rendelkezésre 1 fő olyan személy, aki a gépek, motorfűrészek meghibásodása esetén azok javítását el tudja végezni a vizsga további zavartalan lefolytatása érdekében.

10.5 A vizsgatevékenységek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

- számítógép, irodaszerek, nyomtató, internetelérés
- a gyakorlatok lebonyolítását szolgáló tanerdő, tanműhely, gyakorló helyszín, műhelyszerszámok, berendezések
- motorfűrészek, nyeles tisztítófűrészek, fűkaszák
- mikrobusz, vagy személyszállításra alkalmas egyéb gépjármű vonóhoroggal ellátva (csoportonként 1 db)
- védőruha, védőeszközök, egyéni védő felszerelések
- elsősegélynyújtó eszközök, felszerelések, berendezések

10.6 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

10.7 A képesítő vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok:

Választékoláshoz a területen erdőgazdálkodói tevékenységet végző által kiadott vágás-szervezési utasítás, amely meghatározza a termelendő választékokra vonatkozó méreti és minőségi előírásokat.

10.8 A vizsgatevékenységek megszervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra vonatkozó sajátos feltételek: Nincs speciális előírás, de a fakitermelés helyén az érvényes műveleti lapnak rendelkezésre kell állnia.